

28 Φεβρουαρίου, 1991

(ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, Δ/στές)

IN RE PELMAKO DEVELOPMENT LTD.,

Εφεσείοντες,

v.

IN RE THE COMPANIES LAW, CAP. 113,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 7883).

Δίκαιο Εταιρειών — Αίτηση για διάλυση εταιρείας λόγω καταπίεσης της μειοψηφίας (*oppression of the minority*) — άρθρο 202 του περί Εταιρειών Νόμου, Κεφ. 113 — Περιστάσεις υπό τις οποίες δυνατόν να θεωρηθεί ότι υπάρχει καταπίεση της μειοψηφίας.

Πολιτική Δικονομία — Αίτηση για διαγραφή της αίτησης για διάλυση σαν μη αποκαλύπτουσα αγωγήμο δικαίωμα, επιπόλαια και ενοχλητική (*frivolous and vexatious*) και σαν αποτελούσα κατάχρηση της διαδικασίας (*abuse of process*) — Δ. 19, κ. 26 και Δ.27, κ.3 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας — Αποτελεί εξαιρετικό μέτρο που δικαιολογείται μόνο εφόσο το δικόγραφο κρίνεται αναντίλεκτα ανυπόστατο. 5 10

Πολιτική Δικονομία — Κρίση κατά πόσο η δικογραφία αποκαλύπτει αγωγήμο δικαίωμα — Είναι θέμα δικαίου και όχι άσκησης διακριτικής ευχέρειας — Κατά συνέπεια, το Εφετείο βρίσκεται στην ίδια θέση, όπως το πρωτόδικο Δικαστήριο, να κρίνει το θέμα. 15

Η μειοψηφία των μετόχων της εταιρείας Pelmako Development Limited (η Εταιρεία) υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 202 του Κεφ. 113, αίτηση διάλυσής της ισχυριζόμενη ότι η διαχείριση της Εταιρείας από την πλειοψηφία συνιστούσε καταπίεση της μειοψηφίας σε τέτοιο βαθμό ώστε να είναι δίκαιο και εύλογο να διαλυθεί η Εταιρεία. Ο κυριότεροι ισχυρισμοί που προβάλλονταν για υποστήριξη της αίτησης ήσαν ότι, α) η πλειοψηφία, μέσω άλλης εταιρείας, επιδιόταν σε δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές της Εταιρείας, χρησιμοποιώντας γνώσεις και πληροφορίες της Εταιρείας, σε ανταγωνισμό και σε βλάβη των συμφερόντων της Εταιρείας, και β) η διαχείριση της Εταιρείας γινόταν προς ίδιο όφελος της πλειοψηφίας, δεν είχαν συγκληθεί γενικές συνελεύσεις, δεν είχαν υποβληθεί λογαριασμοί, δεν τηρούνταν τα αναγκαία μητρώα και δεν είχε δοθεί οποιοδήποτε μέρος στους μετόχους. 20 25

5 Η Εταιρεία, με αίτησή της δυνάμει των Δ.19, κ.26 και Δ.27, κ.3 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας ζήτησε την διαγραφή (striking out) της αίτησης για διάλυση, διότι δεν αποκάλυπτε εύλογη αιτία για διάλυση, ήταν επιπόλαια και ενοχλητική (frivolous and vexatious) και αποτελούσε κατάχρηση της διαδικασίας (abuse of process). Η Εταιρεία ισχυρίστηκε ότι πολλά από τα παράπονα των αιτητών, όπως η μή υποβολή λογαριασμών, είχαν θεραπευθεί μεταγενέστερα, ότι υπήρχαν εναλλακτικές θεραπείες στους αιτη-
 10 τές πέρα από την διάλυση, ότι διάφοροι ισχυρισμοί των αιτητών ήσαν αναληθείς, και ότι η αίτηση διάλυσης ήταν εκ προοιμίου καταδικασμένη σε αποτυχία. Το πρωτόδικο Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση διαγραφής και η Εταιρεία υπέβαλε έφεση.

Αποφασίσθηκε ότι

15 (α) Η διαγραφή δικογράφου, και ιδιαίτερα δικογράφου με το οποίο ο διάδικος επικαλείται την άσκηση δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου, αποτελούσε εξαιρετικό μέτρο που δικαιολογόταν μόνο εφόσο το δικόγραφο κρίνεται, αποκλειστικά με βάση το περιεχόμενό του και τις αντικειμενικές συνέπειες που συνεπάγεται η τεκμηρίωση των ισχυρισμών που προβάλλονται σ'αυτό, αναντίλεκτα
 20 ανυπόστατο.

25 (β) Το βασικό ερώτημα στην παρούσα έφεση ήταν κατά πόσο η αίτηση διάλυσης αποκάλυπτε γεγονότα που δικαιολογούσαν την υποβολή της αίτησης για διάλυση. Ο ισχυρισμός για παρόμοιες δραστηριότητες της πλειοψηφίας μέσω άλλης εταιρείας, με χρήση γνώσεων της Εταιρείας και σε βλάβη των συμφερόντων της, και η συνέπεια της τυχόν τεκμηρίωσης του ισχυρισμού αυτού, που θα έτεινε να καταδείξει πνεύμα ασυμβίβαστο με την εμπιστοσύνη και το συνεταιρικό πνεύμα στο οποίο εδράζεται η Εταιρεία, όπως και οι υπόλοιποι ισχυρισμοί, θεμελιώναν την υποβολή της αίτησης
 30 για διάλυση βάσει του άρθρου 202 του Κεφ. 113.

35 (γ) Η διαπίστωση αν η δικογραφία αποκαλύπτει αγωγίμο δικαίωμα δεν είναι θέμα διακριτικής ευχέρειας αλλά θέμα δικαίου και, επομένως, το Εφετείο είναι σε θέση ουσιαστικά, όπως και το πρωτόδικο Δικαστήριο, να καταλήξει σε συμπεράσματα σε σχέση με την δικαίικη υπόσταση δικογράφου.

Η έφεση απορρίφθηκε με έξοδα.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Scottish Co - Operative Wholesale Society Ltd. v. Meyer [1958] 3 All E.R. 66 [1959] A.C. 324.

40 *Re H.R. Harmer Ltd [1958] 3 All E.R. 689.*

Buttes Gas & Oil Co. v. Hammer [1975] 2 W.L.R. 425.

Charles Forte Investments Ltd v. Amanda [1964] 1 Ch. 240.

Re Newman and Howard Ltd [1961] 2 All E.R. 495.

Re Fildes Bros Ltd [1970] 1 All E.R. 923.

Ebrahimi v. Westbourne Gableries Ltd [1972] 2 All E.R. 492.

Bentley - Stevens v. Jones [1974] 2 All E.R. 653.

Re A. & BC. Chewing Gum [1975] 1 All E.R. 1017.

5

Clemens v. Clemens Bros Ltd [1976] 2 All E.R. 268.

Re A Company [1983] 2 All E.R. 36.

Re A Company [1983] 2 All E.R. 854.

Re Zinotty Properties Ltd [1984] 3 All E.R. 754.

Re Bird Precision Bellows Ltd [1985] 3 All E.R. 523.

10

K.M.C. Motors v. Jorephanco Trading (1984) 1 C.L.R. 390.

Karaoglanian & Sons Ltd and others v. Karaoglanian and Another
(1976) 12 J.S.C. 1875.

Ballenden (formerly Satterthwaite) v. Satterthwaite [1948] 1 All E.R.
343.

15

G. v. G. [1985] 2 All E.R. 225.

S. v. S. [1987] 2 All E.R. 312.

Έφεση.

Έφεση από τους αιτητές κατά της απόφασης του Επαγγελματικού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Ναθαναήλ, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 26 Απριλίου, 1989 (Αρ. Αίτησης 313/88) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση για τη διαγραφή και/ή απόρριψη της αίτησης για διάλυση της εταιρείας Pelmako Development Limited.

20

Κ. Μιχαηλίδης και Τ. Καρακάννα (κα), για τους εφεσείοντες.

25

Λ. Παπαφιλίππου και Λ. Δημητριάδου (Δνίς), για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ. ανάγνωσε την απόφαση του Δικαστηρίου. Η εταιρεία Pelmako Development Limited (η Εταιρεία για συντομία), ανήκει σε μέλη της οικογένειας Πελεκάνου. Το ονομαστικό κεφάλαιο της εταιρείας είναι £10.000.-- μετοχές και μέτοχοί της είναι, οι Ανδρέας, Γεώργιος, Αντώνης και Γιαννάκης Πελεκάνος, και μια άλλη εταιρεία της οικογένειας, C & A Pelekanos Associates Ltd. . Κύρια απασχόληση της εταιρείας, η οποία συναρτάται πλήρως με τους σκοπούς της όπως προσδιορίζονται στο Καταστατικό, είναι η ανάπτυξη ενός κτήματος στο Πισσούρι για την οικοδόμηση τουριστικού χωριού το οποίο ονόμασαν "Αμπελοχώρι". Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας είναι κατανεμημένο μεταξύ των μετόχων, ως εξής :

(α) C & A Pelekanos Associates Ltd. - 5.000 μετοχές

15 (β) Χριστόφορος και Ανδρέας Πελεκάνος - 1.750 μετοχές

(γ) Γεώργιος, Αντώνης και Γιαννάκης Πελεκάνος - 500 μετοχές έκαστος.

20 Και το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας C & A Pelekanos Associates Ltd., είναι διαιρεμένο μεταξύ των μελών της οικογένειας ώστε να εξασφαλίζεται η πλειοψηφία στους Χριστόφορο και Γιαννάκη Πελεκάνο. Αναλυτικά, το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας C & A Pelekanos Associates Ltd. - £100.000.-- - είναι κατανεμημένο μεταξύ 25 των μετόχων, ως εξής :

(α) Χριστόφορος και Ανδρέας Πελεκάνος - 35.000 μετοχές έκαστος.

(β) Γεώργιος, Αντώνης και Γιαννάκης Πελεκάνος - 10.000 μετοχές έκαστος.

30 Οι Ανδρέας και Αντώνης Πελεκάνος υπέβαλαν αίτηση για διάλυση της εταιρείας, βάσει των διατάξεων του άρθρου 202 του Περί Εταιρειών Νόμου - Κεφ. 113. Η αίτηση σκοπεί στην προστασία της μειοψηφίας από την καταπίεση

(oppression) της πλειοψηφίας κάτω από συνθήκες που καθιστούν δίκαια και εύλογη (just and equitable) τη διάλυση της εταιρείας ή την παροχή άλλης θεραπείας που το δικαστήριο μπορεί να εγκρίνει, βάσει των προνοιών του άρθρ. 202.

5

Στην υπόθεση *Re Five Minute Car Wash Service, Ltd.*, [1966] 1 All E.R. 242 αναλύεται η έννοια του όρου "καταπίεση" στο πλαίσιο του άρθρου της αγγλικής νομοθεσίας που αντιστοιχεί με το άρθρο 202 του Κεφ. 113, και εξηγείται ότι το παράπονο -

10

(α) πρέπει να αφορά τα δικαιώματα των μελών της εταιρείας,

(β) να σχετίζεται με τη διαχείριση της εταιρείας, και

(γ) να καθιστά όχι μόνο δίκαιη και εύλογη τη διάλυσή της, αλλά και να συνιστά, λόγω του τρόπου διαχείρισης της εταιρείας, καταπίεση για εκείνους που επιδιώκουν τη διάλυση της εταιρείας.

15

Τι συνιστά "καταπίεση" εξηγείται στην απόφαση της δικαστικής επιτροπής της Βουλής των Λόρδων στην υπόθεση *Scottish Co-Operative Wholesale Society Ltd. v. Meyer* [1958] 3 All E.R. 66; (1959) A.C. 324. Ο όρος περιλαμβάνει συμπεριφορά η οποία ενέχει το στοιχείο της έλλειψης αξιοπιστίας (probity), ή δίκαιας μεταχείρισης (fair dealing) προς μέλη της εταιρείας σε σχέση με τα δικαιώματά τους ως μέτοχοι. Αντίθετα, ανεπάρκεια (inefficiency) ή αμέλεια στη διαχείριση των υποθέσεων της εταιρείας, δεν τεκμηριώνει καταπιεστική συμπεριφορά.

20

25

Η σημασία του όρου "δίκαια και εύλογη" (just and equitable), έχει επίσης εξηγηθεί σε πολλές αποφάσεις. Εννοιολογικά, ο όρος "equitable" δεν έχει διάφορη σημασία από τον όρο "just". Στο αγγλικό όμως δίκαιο, ο όρος ενέχει ειδική έννοια (term of art), συνυφασμένη με τις αρχές της επιείκειας (equity), όπως αυτές αναπτύχθηκαν και διαμορφώθηκαν στο αγγλικό δίκαιο. Η επιείκεια έχει ως λόγο το μετριασμό των επιπτώσεων εφαρμογής των αρχών του

30

35

θετικού δικαίου όταν τούτο επιβάλλουν οι αρχές της δικαιοσύνης (equity). Οι αρχές της επιείκειας επενεργούν στο προσωπικό επίπεδο και αποβλέπουν στον περιορισμό κατάχρησης στην άσκηση δικαιωμάτων. Ο αποκλεισμός της μειοψηφίας από τη διαχείριση της εταιρείας, σε συνάρτηση με πράξεις αυθαιρεσίας και οικειοποίησης του ενεργητικού της εταιρείας από την πλειοψηφία, καθώς και η επίδοσή τους μέσω άλλης εταιρείας, στην προώθηση παραλλήλων και συγκρουόμενων οικονομικών δραστηριοτήτων με εκείνων της εταιρείας, προσδιορίζουν κατά κύριο λόγο το υπόβαθρο της αίτησης. Οι διευθυντές της εταιρείας είναι οι Χριστόφορος, Ανδρέας, Γεώργιος και Γιαννάκης Πελεκάνος. Κατά συνέπεια, η πλειοψηφία αντανάκλαται και στο συμβούλιο έτσι ώστε να τους παρέχεται η ευκαιρία για έλεγχο της εταιρείας. Αναλυτικότερα, τα γεγονότα (βλ. *Re H. R. Harmer Ltd*. [1958] 3 All E.R. 689), τα οποία επικαλούνται οι αιτητές για τη στοιχειοθέτηση του αιτήματός τους, βάσει του άρθρ. 202 είναι, σε συντομία, τα εξής:

20 Οι Χριστόφορος, Γεώργιος και Γιαννάκης Πελεκάνος συνέπτυξαν μέτωπο, όπως αναφέρεται στο Υπόμνημα (Petition) πλειοψηφίας και διαχειρίζονται τις υποθέσεις της εταιρείας προς ίδιο όφελος και προς ζημία της μειοψηφίας. Η παράλειψη σύγκλησης γενικών συνελεύσεων και συνεδριών του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και η παράλειψη υποβολής λογαριασμών, αποδίδονται σε εσκεμμένες παραλείψεις της πλειοψηφίας που συνιστούν ή συνεπάγονται και τον αποκλεισμό ή την εξουδετέρωση της μειοψηφίας από τη διαχείριση της εταιρείας. Συγχρό-

25
30

35 Η παράλειψη καταβολής μερίσματος είναι ένας άλλος λόγος ο οποίος επιβαρύνει τη διαχείριση της εταιρείας, ενώ η παράλειψη τήρησης των προβλεπομένων από το νόμο βιβλίων ή μητρώων, αποκλείει την ευχέρεια κάθε ελέγχου.

Ο σοβαρότερος όμως λόγος για τον οποίο προφανώς επιδιώκεται η διάλυση της εταιρείας, προκύπτει από την οικονομική δραστηριότητα της πλειοψηφίας η οποία υποδηλώνει κατάχρηση των διευθυντών της θέσης τους στη διαχείριση της εταιρείας, ενώ συγχρόνως πλήττει τα συμφέροντα τόσο της εταιρείας όσο και των μετόχων της. Μέσο άλλης οικογενειακής εταιρείας, στην οποία μετέχει μόνο η πλειοψηφία και όχι η μειοψηφία - Christoforos Pelekanos Limited - αποκτήθηκε κτήμα το οποίο γειτνιάζει στον οικισμό "Αμπελοχώρι" και το οποίο αναπτύσσουν ως ξεχωριστή τουριστική μονάδα με το όνομα "Κληματαριά". Γνώσεις που αποκτήθηκαν από τους διευθυντές της εταιρείας, που συνθέτουν την πλειοψηφία, για την αγορά (market), αρχιτεκτονικά σχέδια και άλλα στοιχεία, έχουν χρησιμοποιηθεί από τη Christoforos Pelekanos Ltd για την προώθηση και την οικονομική επιτυχία του έργου "Κληματαριά", το οποίο μάλιστα διαφημίζεται, όπως αναφέρεται στο Υπόμνημα ως συνέχεια της ανάπτυξης "Αμπελοχώρι". Όπως αναγράφεται στην αίτηση, το αναπτυξιακό έργο "Κληματαριά" διαφημίζεται ως εξής: "Η Κληματαριά είναι μια προέκταση του πολύ πετυχημένου χωριού "Αμπελοχώρι" που τώρα έχει σχεδόν πωληθεί εξ ολοκλήρου".

Η Pelmako Delmako Development Ltd., βάσει των προνοιών της Δ.19 Κ.26, και Δ.27 Κ.3, των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, αξίωσε τη διαγραφή (striking out) της αίτησης για διάλυση (Petition), για το λόγο ότι δεν αποκαλύπτει εύλογη και νόμιμη αιτία για διάλυση της εταιρείας, και διότι υποβολή και συνέχισή της αποτελεί κατάχρηση της διαδικασίας του δικαστηρίου (abuse of process), καθώς και μέτρο εκβιαστικό και καταπιεστικό (frivolous and vexatious) για την εταιρεία.

Μετά από προσεκτική ανάλυση της νομικής υπόστασης της αίτησης, σε συσχετισμό με την έννοια της "καταπίεσης" (oppressive conduct) και "δίκαιης και εύλογης" (just and equitable), όπως απαντούνται στο πλαίσιο του άρθρ. 202, και σε συνάρτηση με τους δικονομικούς κανόνες που διέπουν τη διατύπωση και υποβολή αίτησης για διάλυση εταιρείας, το Δικαστήριο απέρριψε την αίτηση για διαγρα-

5 φή της αίτησης για διάλυση. Ας σημειωθεί ότι η αίτηση για διαγραφή συνοδεύεται από ένορκη δήλωση του Χριστόφορου Πελεκάνου, στην οποία γίνεται εκτεταμένη αναφορά στη διαχείριση της εταιρείας και συνθήκες λειτουργίας της. Σ' αυτή αμφισβητούνται πολλοί από τους ισχυρισμούς των αιτητών και αντικρούεται ο ισχυρισμός για πρόθεση της πλειοψηφίας να καταπιέσει με οποιοδήποτε τρόπο ή να προκαλέσει ζημιά στα συμφέροντα της μειοψηφίας.

10 Στην απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου ορθά επισημαίνεται ότι η διαγραφή αίτησης για διάλυση, όπως και κάθε αίτημα για διαγραφή δικογράφου, συνιστά εξαιρετικό μέτρο το οποίο δικαιολογείται μόνο όταν αδιαμφισβήτητα το δικόγραφο στερείται νομικού ή πραγματικού ερείσματος. Υποδεικνύεται επίσης στην πρωτόδικη απόφαση
15 ότι το δικόγραφο του οποίου επιδιώκεται η διαγραφή, αξιολογείται αυτοτελώς με βάση την αντικειμενική υπόσταση του περιεχομένου του, ανεξάρτητα από τη μαρτυρία η οποία το υποστηρίζει. (Βλ. *Buttes Gas & Oil Co. v. Hammer* [1975] 2 W.L.R., 425). Σημειώνεται επίσης ότι η
20 επίκληση της συμφυούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου για τη διαγραφή δικογράφου, ασκείται με εξαιρετική φειδώ και μόνο εφόσο διαπιστώνεται ότι το δικόγραφο συνιστά κατάχρηση της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου· δηλαδή, χρήση των μέσων του δικαίου για αλλότριους σκοπούς.
25 Αναλύεται επίσης η έννοια του όρου "frivolous and vexatious" (Βλ. *Bullen & Leake and Jacob's, Precedents of Pleadings*, 12th ed., p.145). (κακόβουλου και ενοχλητικού δικονομικού μέτρου), για να διαπιστωθεί αν το Υπόμνημα
30 για διάλυση έχει αυτά τα χαρακτηριστικά, όπως υπάρχει ισχυρισμός.

Μετά από προσεκτική μελέτη των λόγων που στοιχειοθετούν την αίτηση για διάλυση της εταιρείας, το Δικαστήριο κατέληξε, όπως έχουμε αναφέρει, ότι το Υπόμνημα
35 αποκαλύπτει λόγους που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην έκδοση διατάγματος, βάσει του άρθρ. 202 του Κεφ. 113.

Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης για απόρρι-

ψη της αίτησης για διαγραφή του Υπομνήματος για διάλυση της εταιρείας. Η επιχειρηματολογία που προβλήθηκε προς υποστήριξη της έφεσης είναι, σε μεγάλο βαθμό, η ίδια με την επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε ενώπιον του πρωτόδικου δικαστηρίου προς υποστήριξη της αίτησης για διαγραφή του Υπομνήματος και η οποία κρίθηκε ανεδαφική. Σε μεγάλο βαθμό, οι λόγοι αυτοί βασίζονται σε γεγονότα τα οποία ακολούθησαν την υποβολή της αίτησης, και συγκεκριμένα, την υποβολή, σε μεταγενέστερο στάδιο, λογαριασμών, της σύγκλησης συνεδρίας για έγκρισή τους, σε συσχετισμό με την ευχέρεια που είχαν οι εφεσίζητοι, βάσει των σχετικών διατάξεων του Καταστατικού (Κ.5) να ζητήσουν τη σύγκληση συνεδρίας του Συμβουλίου, καθώς και την ευχέρεια που τους παρέχόταν από άλλο άρθρο του Καταστατικού (Κ.167) να ζητήσουν την επιθεώρηση των λογαριασμών και των βιβλίων της εταιρείας. Οι εφεσεύοντες εισηγήθηκαν ότι στο βαθμό που οι παραλείψεις τήρησης των κανόνων λειτουργίας της εταιρείας μπορούσαν να θεμελιώσουν αίτημα για τη διάλυσή της, οι λόγοι αυτοί έχουν αρθεί με τα γεγονότα που επακολούθησαν την υποβολή της αίτησης για διάλυση. Εν πάση περιπτώσει, η θεραπεία των ατελειών στη διαχείριση της εταιρείας και στην τήρηση των αναγκαίων βιβλίων, μπορούσε να θεραπευθεί με την επιδίωξη άλλων μέτρων από τη διάλυση. Και εφόσο παρέχεται η ευχέρεια για διαζευκτική θεραπεία, η προσφυγή στη διάλυση είναι, όπως εισηγήθηκαν οι εφεσεύοντες, ανεπίτρεπτη - (*Charles Forte Investments Ltd. v. Amanda*) [1964] 1 Ch., 240 - Στην πιο πάνω απόφαση, υποδεικνύεται ότι η διάλυση εταιρείας αποτελεί δραστικό μέτρο και η επιδίωξή της μπορεί να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημιά. Συνεπώς, ο,ποτεδήποτε υπάρχει, όπως υπήρχε στην υπόθεση εκείνη, η ευχέρεια παροχής διαζευκτικής θεραπείας (σε εκείνη την υπόθεση διαταγή για διόρθωση του μητρώου των μετόχων), μπορεί εύλογα να διαγραφεί η αίτηση για διάλυση στα πλαίσια της συμφυούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου, εφόσο η αίτηση κρίνεται εκ προοιμίου καταδικασμένη σε αποτυχία.

Η επιχειρηματολογία των εφεσεύοντων παραγνώνει σε μεγάλο βαθμό το σκοπό του μέτρου της διαγραφής δικογράφου και τα κριτήρια βάσει των οποίων αποφασίζε-

5 ται η βιωσιμότητα δικονομικού μέτρου. Στις εισηγήσεις των εφεσειόντων εξομειώνονται σε μεγάλο βαθμό η εκδίκαση της αίτησης για διαγραφή με την εκδίκαση της αίτησης για διάλυση. Ενώ η νομική υπόσταση του Υπομνήματος κρίνεται αποκλειστικά με βάση το περιεχόμενό του (*Re Newman and Howard, Ltd.* [1961] 2 All E.R. 495 και *Re Fildes Bros Ltd*) [1970] 1 All E.R. 923.

10 Κατά την εισήγηση των εφεσειόντων, τα γεγονότα τα οποία έχουν προκύψει μετά την υποβολή της αίτησης για διάλυση, προδικάζουν και την απόρριψή της, οπότεν είναι θεμιτό όπως αυτά ληφθούν υπόψη στο στάδιο εξέτασης του αιτήματος για διαγραφή του Υπομνήματος ενόψει των συνεπειών που θα έχει η προώθηση του διαβήματος, και ιδιαίτερα, η δημοσίευση του Υπομνήματος, που θα
15 προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημιά τόσο στην εταιρεία όσο και στα συμφέροντα των μετόχων.

 'Όπως έχουμε αναφέρει, η εγκυρότητα αίτησης για διάλυση, εξετάζεται αποκλειστικά με βάση το περιεχόμενό της και τις αντικειμενικές συνέπειες που συνεπάγεται η
20 τεκμηρίωση των ισχυρισμών που προβάλλονται σ' αυτή. Η διαγραφή δικογράφου, και ιδιαίτερα δικογράφου με το οποίο ο διάδικος επικαλείται την άσκηση της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου, αποτελεί εξαιρετικό μέτρο το οποίο δικαιολογείται μόνο εφόσο το δικόγραφο κρίνεται αναντί-
25 λεκτα ανυπόστατο. Διαφορετικά, η διαγραφή θα συνεπαγόταν και παραβίαση του δικαιώματος διαδίκου να προσφύγει ενώπιον δικαστηρίου στο οποίο δικαιούται να προσφύγει βάσει του Συντάγματος, το οποίο κατοχυρώνεται από το άρθρο 30.1 του Συντάγματος. 'Όπως υποδει-
30 κνύεται στην απόφαση του πρωτόδικου δικαστηρίου, ούτε η καταβολή των λογαριασμών ούτε η έγκρισή τους, κατά πλειοψηφία, δεν έχουν άρει τη διαφορά μεταξύ των μερών, ούτε τις αμφισβητήσεις για τη διαχείριση των υποθέσεων της εταιρείας. Οι αιτητές διατηρούν τις ενστάσεις τους και επιμένουν στον ισχυρισμό ότι η πλειοψηφία
35 ασκεί τις εξουσίες της με τρόπο καταπιεστικό για τη μειοψηφία, σε βαθμό και έκταση που να δικαιολογείται η επίκληση των θεραπειών που παρέχει το άρθρο 202 του Κεφ. 113. Το βασικό ερώτημα είναι, και σε αυτό το πλαίσιο πε-

ριορίζονται τα επίδικα θέματα της έφεσης, αν το Υπόμνημα για διάλυση αποκαλύπτει γεγονότα τα οποία δικαιολογούν την υποβολή της αίτησης για διάλυση της εταιρείας. (Βλ. Halsbury's Laws of England, 4th ed., Vol. 7, p.602).

5 Η απόκτηση από την πλειοψηφία, μέσο άλλης οικογενειακής εταιρείας, παραπλήσιου κτήματος για ανάπτυξη συγγενική προς εκείνη του οικισμού "Αμπελοχώρι" αποτελεί, όπως υπέβαλαν οι εφεσείοντες, ουδέτερο παράγοντα ο οποίος δεν προσθέτει οτιδήποτε στο Υπόμνημα για διάλυση της εταιρείας. Πρόκειται για την άσκηση, από κάθε 10 ένα από τα μέλη της πλειοψηφίας, του ατομικού δικαιώματος απόκτησης και ανάπτυξης ακίνητης ιδιοκτησίας, το οποίο δε μπορεί να ερμηνευθεί κάτω από οποιοδήποτε πρίσμα ως πράξη καταπίεσης της μειοψηφίας ή κατάχρηση της θέσης της πλειοψηφίας στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας και διαχείρισης των υποθέσεων της. Η απάντηση των εφεσιβλήτων είναι ότι η πλειοψηφία έχει εμφανώς καταχραστεί τη θέση της στο συμβούλιο της εταιρείας με την οικειοποίηση σχεδίων και πληροφοριών για την προώθηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που συγκρούονται και ζημιώνουν τα συμφέροντα της εταιρείας 20 αφενός, και των μετόχων της εταιρείας εφόσο η ανάπτυξη "Κληματαριά" αποτελεί ουσιαστικά επέκταση του αναπτυξιακού έργου "Αμπελοχώρι" στο οποίο όμως μετέχουν μόνο μερικά από τα μέλη της οικογένειας και της εταιρείας, αφετέρου. Οι οικονομικές δραστηριότητες της πλειοψηφίας σ' αυτό τον τομέα έχουν κλονίσει, σύμφωνα με τους εφεσιβλήτους, τη συνεταιρική βάση της εταιρείας, ενώ, ταυτόχρονα, αποκαλύπτουν κατάχρηση των δικαιωμάτων της πλειοψηφίας εις βάρος της μειοψηφίας. 30

Η μόνη κυπριακή υπόθεση στην οποία αναλύεται η έννοια των όρων "καταπίεση" (oppression) και "δίκαιη και εύλογη" (just and equitable) στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων του Κεφ. 113, είναι η απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λάρνακος στην υπόθεση *Karaoglanian & Sons and Others v. Karaoglanian and Another*. (1977) 4 J.S.C. 488. Στην υπόθεση εκείνη γίνεται εκτεταμένη ανάλυση της αγγλικής νομολογίας και των πράξεων που μπορεί να στοιχειοθετούν καταπίεση της μειοψηφίας. Ιδιαίτερης 35

σημασίας είναι η απόφαση της δικαστικής επιτροπής της Βουλής των Λόρδων στην *Ebrahimi v. Westbourne Galleries Ltd*,* στην οποία επικεντρώθηκε η προσοχή του δικαστηρίου στις αρχές βάσει των οποίων μπορεί να διαταχθεί η διάλυση εταιρείας η οποία εδράζεται σε συνεταιρική βάση. Η πτώση του συνεταιρικού βάθρου μεταξύ των 5
εταίρων παρέχει, εφόσο κρίνεται δίκαιο και εύλογο, έρεισμα για τη διάλυση της εταιρείας. Ο όρος "equitable", επισημαίνεται, εισάγει τις αρχές της επιείκειας και συναρτά 10
την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει το Καταστατικό της εταιρείας με το επίπεδο εκείνο της συμπεριφοράς που πρέπει να χαρακτηρίζει την καλόπιστη άσκηση δικαιωμάτων και εκπλήρωση υποχρεώσεων.

Δε θα επεκταθούμε σε ευρύτερη ανάλυση του όρου "just and equitable", περιοριζόμενοι στη διαπίστωση ότι τα γε- 15
γονότα πάνω στα οποία βασίζεται η αίτηση δικαιολογούν την επίκληση των διατάξεων του άρθρ. 202 του Κεφ. 113.

Η τεκμηρίωση των ισχυρισμών θα είναι το επίδοκο 20
θέμα της δίκης, γι' αυτό θα είμεθα πολύ φειδωλοί στο χαρακτηρισμό και την πρόβλεψη των επιπτώσεών τους.

Ο δικηγόρος των εφεσιβλήτων εισηγήθηκε ότι, εν παση 25
περιπτώσει, η διαπίστωση της ύπαρξης λόγων για διαγραφή δικογράφου, βάσει των προνοιών της Δ.19 Κ.26. και Δ.27 Κ.3, ανάγεται, κατά κύριο λόγο, στη διακριτική ευχέρεια του πρωτόδικου δικαστηρίου,** και ότι παρέχεται στο Εφετείο πολύ περιορισμένη ευχέρεια επέμβασης. Μονο σε σπάνιες περιπτώσεις δικαιολογείται η επέμβαση

* [1972] 2 All E.R. 492 - βλ. επίσης *Bentley - Stevens v. Jones* [1974] 2 All E.R. 653. *Re A & Bc Chewing Gum* [1975] 1 All E.R. 1017. *Clemens v. Clements Bros Ltd* [1976] 2 All E.R. 268. *Re A. Company* [1983] 2 All E.R. 36. *Re A Company* [1983] 2 All E.R. 854. *Re Zmotty Properties Ltd* [1984] 3 All E.R. 754, and *Re Bird Precision Bellows Ltd* [1985] 3 All E.R. 523).

** (Αναφορικά με την εφαρμογή των διατάξεων των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας σε αιτήσεις για διάλυση εταιρείας βλ. *K.M.C. Motors v. Jorephanco Trading* (1984) 1 C.L.R. 390, και *Karaoglanian & Sons Ltd. & Others v. Karaoglanian & Another* (1976) 12 J.S.C. 1875, pp. 1880, 1881).

του Εφετείου στην άσκηση διακριτικής ευχέρειας η οποία παρέχεται στο πρωτόδικο δικαστήριο, όπως προκύπτει από τη νομολογία στην οποία έγινε αναφορά από το δικηγόρο των εφεσιβλήτων. Η θέση αυτή είναι σωστή. Το πλαίσιο μέσα στο οποίο αναθεωρείται η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του πρωτόδικου δικαστηρίου προσδιορίζεται παραστατικά στην απόφαση του Asquith L.J., στην *Bellenden (formerly Satterthwaite) v. Satterthwaite*.*

"We are here concerned with a judicial discretion, and it is of the essence of such a discretion that on the same evidence two different minds might reach widely different decisions without either being appealable. It is only where the decision exceeds the generous ambit within which reasonable disagreement is possible, and is, in fact, plainly wrong, that an appellate body is entitled to interfere."

Η πιο πάνω απόφαση έτυχε έγκρισης από τη δικαστική επιτροπή της Βουλής των Λόρδων στη *G v. G*.** Η διαπίστωση αν η δικογραφία αποκαλύπτει αγωγήμο δικαίωμα, δεν είναι θέμα διακριτικής ευχέρειας αλλά θέμα δικαίου. Επομένως το Εφετείο είναι σε θέση ουσιαστικά, όπως και το πρωτόδικο δικαστήριο, να καταλήξει σε συμπεράσματα σε σχέση με τη δικαιοική υπόσταση δικογράφου. Στην προκειμένη περίπτωση καταλήγουμε όπως και το πρωτόδικο δικαστήριο, ότι το Υπόμνημα αποκαλύπτει λόγους, η τεκμηρίωση των οποίων μπορούσε να οδηγήσει στην παροχή θραυτείας βάσει του άρθρ. 202 του Κεφ. 113. Αποδίδουμε, όπως και το πρωτόδικο δικαστήριο, ιδιαίτερη σημασία στους ισχυρισμούς για την επίδοση της πλειοψηφίας μέσω άλλης οικογενειακής εταιρείας σε οικονομικές επιδιώξεις και δραστηριότητες, οι οποίες είτε συγκρούονται με εκείνες της εταιρείας η διάλυση της οποίας επιδιώκεται, ή οι οποίες εύλογα αναμενόταν ότι θα αποτελούσαν προέκταση των δραστηριοτήτων της Pelmako Developments Ltd.

*[1948] 1 All E.R. 343 at 345.

**[1985] 2 All E.R. 225, 228. Βλ. επίσης *S. v. S.* [1987] 2 All E.R. 312.

5 Η τεκμηρίωση εξάλλου των ισχυρισμών για οικειοποίηση στοιχείων και πληροφοριών της εταιρείας για προώθηση του έργου "Κληματαριά", τείνουν να καταδείξουν πνεύμα ασυμβίβαστο με την εμπιστοσύνη και το συναιτε- ρικό πνεύμα στο οποίο εδράζεται η εταιρεία. Ο κλονισμός της εμπιστοσύνης τείνει να εκθεμελιώσει το βάθρο στο οποίο συμπύχθηκε η εταιρεία.

10 Τα πιο πάνω, σε συνδυασμό με τους ισχυρισμούς για αποκλεισμό της μειοψηφίας από τη διαχείριση της εταιρείας, την αυθαιρεσία στο χειρισμό των υποθέσεων της και τη χρήση περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας για σκοπούς της πλειοψηφίας, θεμελιώνουν την υποβολή αι- τήματος βάσει του άρθρ. 202 του Κεφ. 113.

15 Καταλήγουμε σε συμφωνία με το πρωτόδικο δικαστή- ριο ότι δεν έχουν καταδειχθεί λόγοι οι οποίοι δικαι- ολογούν τη διαγραφή του Υπομνήματος (Petition) για διά- λυση της εταιρείας.

Η έφεση απορρίπτεται με εξόδα.